

Aan
De minister van Financiën, Economische Zaken
en Primaire Sector

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Datum
25 juni 2025
Ons kenmerk
Cft 202500064
Pagina
1/9

Uw kenmerk

Bijlage
2

Onderwerp
Advies bij de ontwerpbegroting 2026

Geachte heer Wever,

Op 11 juni 2025 ontving het College Aruba financieel toezicht (CAft) de ontwerpbegroting 2026 (OB) van Aruba. Hierbij ontvangt u het advies van het CAft bij de OB.¹ In bijlage 1 vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing.

Oordeel

Aruba begroot voor de collectieve sector in 2026 een overschot van AWG 159 miljoen, hetgeen neerkomt op 2,1 procent van het bruto binnenlands product (bbp). Ook in de periode 2027-2030 wordt een jaarlijks overschot van meer dan een procent van het bbp begroot. De OB voldoet daarmee aan de begrotingsnorm van het financieringssaldo van de collectieve sector conform de LAft en aan de voorgeschreven tekortcompensatie.²

Het CAft wijst erop dat de houdbaarheid van het overschot onder druk kan komen te staan bij ongewijzigd beleid, mede gezien de stijgende lasten in de periode 2023–2026. Daarnaast wijst het CAft op risico's, waaronder de onzekerheden rond de renteontwikkeling. Tegen deze achtergrond acht het CAft het van belang een waakzaam en prudent begrotingsbeleid te voeren, waarbij lastenbeheersing essentieel is.

Met betrekking tot de beoogde investeringen adviseert het CAft om duidelijkheid te verschaffen over de status en werking van het investeringsfonds. Tevens wordt aanbevolen om een meerjarige investeringsagenda op te stellen die aansluit bij de beleidsprioriteiten en is afgestemd op de uitvoeringscapaciteit van het land.

Vervolg

Het CAft adviseert u de volgende aanpassingen van de OB, voordat deze wordt aangeboden aan de Staten:

1. Pas de ontwikkeling van de lasten voor de jaren 2027-2030 aan in de OB teneinde het realiteitsgehalte van de meerjarenbegroting te vergroten, of licht nader toe met welke maatregelen de lasten tot en met 2030 worden beheerst.
2. Presenteer in de OB de meerjarige ontwikkeling van de schuld van de gehele collectieve sector. Daarvoor is het van belang dat de collectieve sector voor 2025 spoedig wordt vastgesteld.
3. Kom snel tot afronding van het traject om de overschotten bij de Algemene Ziektekostenverzekering (AZV) en de Sociale Verzekeringsbank (SVb) in te kunnen zetten voor schuldafbouw. Door de inzet van deze overschotten, met inachtneming van de verplichting tot een wettelijke reserve, kan de financieringsbehoefte voor 2026 verlaagd worden.
4. Presenteer in de OB duidelijk de rationale voor het oprichten van een investeringsfonds en licht toe hoe het beheer en de verantwoording, alsmede de governance, worden geborgd.
5. Kom daarnaast tot een meerjarige investeringsagenda die afgestemd is op de beleidsprioriteiten en de uitvoeringscapaciteit van het land.

Toelichting

Lasten

Het CAft constateert dat met de invoering van de OB een eerste stap wordt gezet richting *policy-based budgeting*. Hoewel de verdere uitwerking nog nadere invulling vraagt, is het positief dat hiermee een duidelijker verband wordt gelegd tussen de inzet van middelen en het gevoerde beleid.

Sinds 2023 zijn de lasten met circa AWG 250 miljoen toegenomen. Deze stijging is grotendeels het gevolg van beleidsintensivering, waaronder de indexering van de salarissen van ambtenaren en onderwijspersoneel en de verhoging van de reparatietoeslag voor gepensioneerden. Daarnaast zijn ook de rentelasten met bijna AWG 30 miljoen toegenomen, hoofdzakelijk als gevolg van de herfinanciering van de in 2023 aflopende liquiditeitssteunleningen.

Het CAft constateert dat, indien de huidige trend van lastenstijging zich zou doorzetten in de periode 2027–2030, er bij ongewijzigd beleid tekorten ontstaan bij het land. In de meerjarenbegroting zijn deze tekorten niet zichtbaar, aangezien wordt verondersteld dat veel lastencategorieën nominaal gelijk blijven. In de OB wordt niet toegelicht welke concrete maatregelen worden getroffen om deze lasten structureel te beheersen. Het realiteitsgehalte van deze meerjarenraming schiet derhalve tekort.

Personeel

De personeelslasten moeten vanaf 2027 onder het plafond van 10 procent van het bbp blijven. In de OB is voor het eerst een meerjarige raming van de personeelslasten in brede zin opgenomen, conform de definitie zoals opgenomen in de LAft.

Uit de raming blijkt dat de personeelslasten tot en met 2029 onder het voorgeschreven plafond blijven.

Het CAft plaatst echter kanttekeningen bij het realiteitsgehalte van deze meerjarige raming. In de OB wordt verondersteld dat de personeelslasten van het land in de periode 2027–2030 nominaal constant blijven. Uit de toelichting blijkt echter niet dat hieraan concreet beleid ten grondslag ligt, zoals maatregelen gericht op loonmatiging of het hanteren van personeelsplafonds. Het is dan ook onduidelijk in hoeverre sprake is van actieve sturing op de beheersing van deze lastencategorie.

Rentelasten

De rentelasten blijven een aanzienlijke druk leggen op de overheidsfinanciën van Aruba. In 2026 wordt circa 16 cent van iedere florijn die binnenkomt besteed aan renteverplichtingen. Volgens de meerjarenraming zal dit aandeel tot en met 2030 grotendeels op hetzelfde niveau blijven. Dit beperkt de budgetflexibiliteit van Aruba.

De ontwikkeling van de rentelasten is tevens afhankelijk van uiteenlopende factoren, waaronder de renteontwikkelingen op de (inter)nationale kapitaalmarkten – met name in de Verenigde Staten – en de kredietwaardigheid van Aruba. Daarnaast kan de formalisering van de rijkswet houdbare overheidsfinanciën bijdragen aan een verlichting van de rentelasten.

Overdrachten

Sinds 2023 is de post overdrachten met AWG 110 miljoen toegenomen. Deze stijging is primair het gevolg van de verhoging van de reparatietoeslag. Per 1 mei 2025 is deze toeslag verhoogd met AWG 250 per maand. In de OB is een aanvullende verhoging per 1 januari 2026 opgenomen. Hoewel deze mutatie niet nader wordt toegelicht, leidt het begrote bedrag tot de verwachting bij het CAft dat de reparatietoeslag met circa AWG 200 per maand verder wordt verhoogd.

In de huidige praktijk wordt de reparatietoeslag toegekend aan alle gepensioeneerden, ongeacht het inkomen. Dit strookt niet met de bepalingen in de Landsverordening Reparatietoeslag.³ Gelet op deze afwijking van de wettelijke bepaling en de budgettaire impact van deze maatregel, acht het CAft het van belang dat een inkomenstoets wordt toegepast. Dit bevordert de doelmatigheid van de maatregel en draagt bij aan het beheersen van de budgettaire gevolgen.⁴

Schuldquote

De schuld van het land bedraagt conform de OB ultimo 2026 AWG 5.113 miljoen, oftewel 67 procent van het bbp. Conform de uitgangspunten van de OB ten aanzien van economische groei en jaarlijkse aflossing van de nominale schuld, daalt deze schuld naar 50 procent van het bbp in 2030. De OB laat daarmee een positieve ontwikkeling van de schuldquote zien. Deze ontwikkeling heeft echter alleen betrekking op de schuld van het land, en niet op die van de gehele collectieve sector. Hierbij is het bovendien niet duidelijk wanneer de collectieve sector voor 2025 wordt vastgesteld en wat de samenstelling van de collectieve sector is.

Financieringsoverschot

De Landsverordening Aruba financieel toezicht (LAft) schrijft voor dat het gehele begrote overschot van de collectieve sector wordt ingezet voor schuldafbouw.⁵ Aruba zal in 2026 AWG 648 miljoen moeten aflossen. In de OB wordt alleen het begrote overschot van AWG 74 miljoen van het land geormerkt voor schuldafbouw. De rest van de aflopende leningen van het land, circa AWG 574 miljoen, wordt conform de OB geherfinancierd (financieringsbehoefte). Het CAft adviseert zo snel mogelijk de afspraken met de AZV en de SVb te formaliseren, om ook de overschotten bij deze entiteiten te kunnen aanwenden voor schuldafbouw.⁶ Daarbij dient uiteraard rekening te worden gehouden met de wettelijke vereisten omtrent het aanhouden van reserves binnen de sociale fondsen.

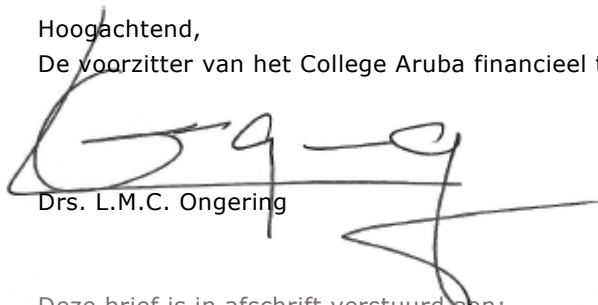
U heeft het CAft recent verzocht om een zienswijze met betrekking tot dit onderwerp.⁷ Het CAft is graag bereid u hierin nader te adviseren. Als Aruba meer middelen kan inzetten voor schuldafbouw, hoeft het land minder te lenen en kan de budgettaire druk van de rentelasten (momenteel 16 procent van de begroting) worden verlaagd. Het CAft adviseerde dit reeds bij de begrotingen 2024 en 2025.⁸

Investerings

Voor 2026 begroot Aruba een investeringsniveau van AWG 50 miljoen. De concrete invulling hiervan is vooralsnog onduidelijk. In de OB wordt gesproken over een herziening van het kapitaalinvesteringsproces en de oprichting van een investeringsfonds. De status en de rationale voor het oprichten van een investeringsfonds is het CAft niet duidelijk. Het CAft wijst op het belang van een integrale en realistische, meerjarige investeringsagenda, waarin de voorgenomen investeringen worden afgestemd op de beleidsprioriteiten en de uitvoeringscapaciteit van het land. Het CAft acht het derhalve noodzakelijk dat de toegezegde meerjarige investeringsagenda zo spoedig mogelijk wordt gepresenteerd.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Aruba
De directeur van de Directie Financiën

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

In tabel 1 is een overzicht opgenomen van het financieringssaldo van het land voor de periode 2024-2030. In tabel 2 wordt hetzelfde weergegeven, maar dan voor het resultaat van de gehele collectieve sector (land en de overige entiteiten die tot de collectieve sector worden gerekend).

Tabel 1: Meerjarig overzicht financieringssaldo land (in miljoenen AWG)⁹

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Baten	1873	1824	1867	1915	1956	1994	2033
Directe belastingen	661	628	622	632	640	648	656
Indirecte belastingen	831	831	853	892	924	954	986
Overige baten	381	365	392	392	392	392	392
Lasten	1578	1690	1751	1764	1778	1779	1774
Personeelslasten	469	509	516	515	515	515	515
Goederen en diensten	197	214	217	219	221	224	226
Rente	311	294	292	304	316	315	307
Subsidie	236	243	251	251	251	251	251
Overdrachten	172	228	287	287	287	287	287
Bijdragen & afschrijvingen	192	200	188	188	188	188	188
Exploitatieresultaat	295	134	116	151	177	214	259
Kapitaaldienst	12	-55	-41	-48	-51	-51	-51
Kapitaalontvangsten	43	40	31	31	31	31	31
Kapitaaluitgaven	31	95	72	79	82	82	82
Resultaat land	307	78	74	103	126	163	208

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2024, ontwerpbegrotingswijziging 2025/voorjaarsnota en ontwerpbegroting 2026

Baten

De totale baten bedragen AWG 1.867 miljoen en nemen ten opzichte van 2025 met AWG 43 miljoen toe (2 procent).

Belastingbaten

De indirecte belastingbaten nemen ten opzichte van 2025 met AWG 22 miljoen (3 procent) toe, grotendeels in lijn met de verwachte (nominale) economische groei voor 2026. De directe belastingbaten dalen daarentegen met AWG 5 miljoen (1 procent). Dit wordt voornamelijk verklaard door lagere opbrengsten uit de dividendbelasting.

Overige baten

De overige baten stijgen met AWG 26 miljoen (7 procent). In 2026 worden hogere ontvangsten verwacht uit winstuitkeringen van overheidsdeelnemingen. Deze toename wordt onvoldoende toegelicht in de OB.

Lasten

De totale lasten bedragen in 2026 AWG 1.751 miljoen, wat een toename betekent van AWG 61 miljoen (4 procent) ten opzichte van 2025. Deze stijging wordt hoofdzakelijk verklaard door de verdere verhoging per 1 januari 2026 van de reparatietoeslag voor gepensioneerden.

Rentelasten

De rentelasten dalen in 2026 licht ten opzichte van 2025, met AWG 2 miljoen. Het is echter onduidelijk of in de OB rekening is gehouden met de door Nederland aangekondigde renteverhoging per 1 mei 2025, als gevolg van het uitblijven van het wetsvoorstel voor de rijkswet houdbare overheidsfinanciën Aruba.

Personeel

Met een aandeel van 28 procent vormen de personeelslasten het grootste deel van de begroting. Dit zijn de personeelslasten in enge zin.¹⁰ Vanaf 2024 kent Aruba een nieuwe norm voor personeelslasten die voorschrijft, dat het totale budget voor personeelslasten (de zogenaamde *public wage bill*) vanaf 2027 onder de 10 procent van het bbp moet liggen. In de OB is deze informatie voor het eerst opgenomen. Het CAft kan het realiteitsgehalte van de meerjarige ontwikkeling niet beoordelen.

Overdrachten

De overdrachten nemen met AWG 59 miljoen (26 procent) toe ten opzichte van 2025. Deze toename volgt uit de verdere verhoging van de reparatietoeslag per 1 januari 2026. Daarnaast werkt in 2026 het voljaarseffect door van de toeslagverhoging, die per 1 mei 2025 werd ingevoerd.

Overig

In tegenstelling tot goederen en diensten, blijven de overige lastencategorieën (personeel, subsidies, overdrachten en bijdragen) vanaf 2027 nominaal gelijk. Uit de OB blijkt onvoldoende of hier actief op wordt gestuurd. Zo zijn de lasten voor publiek-private samenwerkingsprojecten (PPS) in afgelopen jaren gestegen, onder andere door jaarlijkse indexering, maar blijven deze in de OB nominaal gelijk tot en met 2030.

Kapitaaldienst

De kapitaaldienst toont een tekort van AWG 41 miljoen in 2025. De kapitaalontvangsten (AWG 31 miljoen) bestaan uit studieleningen en vrijgekomen afschrijvingen. Daartegenover staan kapitaaluitgaven (AWG 72 miljoen), voornamelijk investeringen. Voor 2026 is onduidelijk welke investeringen zijn opgevoerd. Ook ontbreekt een meerjarige investeringsagenda (2026-2030) in de OB.

Collectieve sector en overheidsentiteiten

Het financieringssaldo van de collectieve sector bestaat uit het financieringssaldo van het land (AWG 74 miljoen) en het resultaat van de overige entiteiten die tot de collectieve sector behoren (AWG 84 miljoen).

Tabel 2: Overzicht resultaat collectieve sector (in miljoenen AWG) ¹¹

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Financieringssaldo land (A)	307	78	74	103	126	163	208
Exploitatie	295	134	116	151	177	214	259
Kapitaaldienst	12	-55	-41	-48	-51	-51	-51
Resultaat entiteiten (B)	170	123	84	71	53	10	7
AZV	94	71	51	45	38	5	2
SVb	70	57	53	28	17	6	6
ATA	39	9	0	0	0	0	0
Serlimar	0	2	0	0	0	0	0
SEPb	-1	0	-2	-2	-2	-2	-2
UA	0	1	0	0	0	0	0
Correcties	-32	-18	-18	0	0	0	0
Collectieve sector (A + B)	477	201	159	174	179	173	214
Tekort/overschot (% bbp)	6.7%	2.7%	2.1%	2.2%	2.2%	2.0%	2.4%
bbp (IMF, april 2025)	7074	7339	7672	8020	8311	8587	8873

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2024, ontwerpbegrotingswijziging 2025/voorjaarsnota en ontwerpbegroting 2026

Zowel de SVb als de AZV verwachten in de komende jaren substantiële overschotten te realiseren. In de OB wordt toegelicht dat het land voornemens is om via schatkistbankieren deze overschotten te kunnen aanwenden voor schuldafbouw.

De collectieve sector voor 2026 had conform de LAft uiterlijk op 1 april 2024 vastgesteld moeten zijn. Op 21 maart 2023 is, conform het voorstel van Aruba, de collectieve sector voor het jaar 2022 vastgesteld door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Voor 2023 en verder is door BZK voorgesteld om de wijze van vaststelling van de collectieve sector tussen de landen (Aruba, Curaçao en Sint Maarten) te harmoniseren. In dat kader werkt Aruba momenteel, in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek van Aruba en het Centraal Bureau voor de Statistiek van Nederland, aan de optimalisatie van het proces van vaststelling van de collectieve sector. Het CAft blijft benadrukken dat een spoedige vaststelling van de collectieve sector, inclusief een herziening van de samenstelling van de collectieve sector (zoals het betrekken van de ziekenhuizen bij de collectieve sector), van belang is.

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Het CAft adviseert op basis van artikel 10 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft) bij de ontwerpbegroting 2026.

² Van het resultaat betreft AWG 74 miljoen het wettelijke vereiste overschot van 1 procent van het bbp. Met het overig deel van het begroot financieringsoverschot van AWG 84 miljoen wordt een deel van de tekorten in de periode 2015-2022 gecompenseerd.

³ AB 2010 no. 99, Landsverordening reparatietoeslag.

⁴ Conform een eerdere schatting van de regering van Aruba, zou de invoering van een inkomenstoets gepaard gaan met een besparing van AWG 10 miljoen. Voor deze besparing werd echter uitgegaan van het oorspronkelijke bedrag van de reparatietoeslag, namelijk AWG 170 per maand. De besparing is nu hoger, aangezien het maandelijkse bedrag van de reparatietoeslag per 1 januari 2026 ruim 400 hoger is.

⁵ LAft, artikel 14 lid 1e.

⁶ In totaal gaat het in de periode 2022-2025 om een overschot van AWG 447 miljoen bij de AZV en de SVb.

⁷ Aruba, kenmerk BMFEPS/F/25/OD88-A, schuldaflossing land Aruba, d.d. 9 mei 2025.

⁸ Cft, kenmerk 202400014, Advies bij de vastgestelde begroting 2024, d.d. 23 januari 2024.

Cft, kenmerk 20250036, Advies bij de vastgestelde begroting 2025, d.d. 16 april 2025.

⁹ In deze tabel is sprake van afronding op hele AWG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

¹⁰ Het betreft hier onder andere personeelslasten van het land, dienst publieke scholen en uitvoerende diensten als de Korps Politie Aruba, Departamento di Aduana (douane) en Dienst Brandweer (brandweer). De LAft schrijft echter voor om voor de norm ook de personeelslasten van onder andere Dienst Openbare Werken, Hoge Colleges van Staat en externe inhuur te betrekken.

¹¹ In deze tabel is sprake van afronding op hele AWG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.